

خیلواکی

استقلال

www.esteqlaal.net

شنبه ۲۵ جنوری ۲۰۲۰

مرجان کمال

برگشت به یادداشت های پراگنده

نویسنده: مرجان کمال به زبان فرانسوی

مترجم: فریده نوری

قسمت هشتم

قلبم، جگرم، سرم به خاک افتاده ست

یاران مددی، برم به خاک افتاده ست

چون سرو صنوبرم به خاک افتاده ست

سر تا سر روزگار من پائیز است

به ادامه گذشته:

قرار ملاحظات ج. وود (J.Wood)، منطقه شدیداً با فعالیت های اقتصادی منطقه بلخ، بخصوص بازار تاشقرغان، که از برکت ارتباطات تجاری اش با بخارا و حفظ و نگهداری تولیدات قابل ملاحظه ابریشم و پوست قره قل مغایرت دارد.

در طول قرن بیستم میلادی منطقه تدریجاً انکشاف می نماید. دشت های حاصل خیز عبارت اند از: دشت های امام صاحب می باشد، (نام امام صاحب نظر به موجودیت زیارتگاه های زیاد و مخصوصاً یکی از زیارتگاه ها که

مقبره یک شخص به جای رسیده به نام سالار خلیل می باشد. این مقبره شکل مربع را داشته و دارای قبه ها می باشد و در بالای در وردی آن «بسم الله الرحمن الرحيم هذا سالار خلیل» نبشته شده است، شاید قدامت آن به زمان هجوم اعراب می رسد).

(نا گفته نباید گذاشت که در زمان حکمروایی طالبان، کمک های بین المللی برای احمد شاه مسعود از تاجکستان، از طریق همین شهر صورت می گرفت).

که در شمال یک منطقه زراعتی آبی بسیار مهم تشکیل داده که توسط کانال های که از مسیر دریای آمو مشتق می شود، آبیاری می گردد. محور (axe) شرق - غرب را دشت های قندوز، خان آباد و تالقان، در جنوب این مجموعه منطوقی دشت های دامنه غوری و بغلان یک محور شمال - جنوب را تشکیل داده و به دشت های قندوز منتهی می شود. مناطق خنجان و اندراب یک محور شرق - غرب را کم و بیش در مجاورت دشت غوری ترسیم می کند.

یک تعداد دیگر عبارت از مکان های اند که در دره ها و ارتفاعات پائین قطغن (قندوز فعلی) چراگاه ها را تشکیل داده و در ارتفاعات بلند قطغن (بغلان فعلی) موقعیت دارد.

منطقه قدیم قطغن به سه ولایت در سال 1964 میلادی تقسیم گردید که عبارت اند از: قندوز، بغلان و تخار می باشند.

تغییرات در بافت اجتماعی منطقه در قرن بیستم میلادی:

ولایت قندوز:

ولایت قندوز دارای 7448 کیلو متر مربع مساحت بوده و از دو منطقه تشکیل یافته است، در شمال آن دشت های امام صاحب واقع بوده و یک تعداد دیگر دشت های قندوز و خان آباد می باشد که زیادتاً در جنوب موقعیت داشته و زیادتاً فعالیت های زراعتی در آن متمرکز گردیده است. نفوس این ولایت قرار احصائی که از آن جا در سال های 1970 - 1960 به عمل آمده در حدود 415582 نفر می رسد.

دریای قندوز یا سرخ آب به قرار اصطلاح شناسی قدیمی (Terminologie ancienne) و به زبان ازبکی اک سرای (Ak Sarai)، از دو آب میخ زرین (Doab- Mekhzarin) سرچشمه گرفته و در هزاره جات در محل تلاقی بین دریا های کهمرد، بامیان و سیغان واقع می باشد.

(آب منطقه کهمرد از دره هاجر سرچشمه گرفته و در منطقه دوآب میخ زرین با دریای بامیان یکجا گردیده و سپس مسیر تاله و برفک را گرفته با دریای اندراب یکجا شده و بالاخره به دریای آمو می ریزد).

دریای قندوز در موقعیت شمال - جنوب بین بغلان - قندوز واقع و بعداً به چند قسمت تقسیم و به طرف غرب تا به منطقه تاشقرغان جریان دارد.

یک شاخه دیگر دریای خان آباد از قندوز شروع و به سمت دشت های تالقان در ولایت تخار در جریان می باشد. اولین سلسله کوه ها، کوه عنبر در ولایت تخار و کوه جولان شاه که موازی به آن است در ولایت قندوز و تا به دشت های خان آباد وسعت دارد.

(کوه عنبر بین تالقان و امام صاحب موقعیت دارد، وادی های سر سبز و دشت ها قسمتی این کوه را احاطه کرده است، اطراف این کوه خیلی سر سبز است ارتفاع کوه عنبر 2500 - 2000 متر می باشد).

این سلسله کوه ها در ولسوالی دشت ارچی قرار دارد که ولایت تخار را از ولسوالی امام صاحب ولایت قندوز جدا می کند.

این ولسوالی یک مکان زراعتی للمی و هم دارای چرا گاه ها می باشد، در بعضی قسمت های آن، در نزدیکی امام صاحب محلات زراعتی آبی نیز وجود دارد.

ساختار های اجتماعی - اقتصادی ولایت قندوز اساساً از زارعین تاجک و مالداران ازبک و ترکمن تشکیل گردیده است. در زمان پادشاهی امیر شیرعلی خان با جا به جا نمودن پشتون ها (غلزایی ها و درانی ها) منطقه، تغییر شکل بسیار مهم را متحمل گردید.

انکشاف منطقه: زراعت و صنعت:

تغییرات در منطقه بعد از گرفتن اقتدار توسط اعلیحضرت نادر خان شروع و تحت زمامداری وی، اقدام به نوآوری (Modernisation) اقتصادی در منطقه شمال کشور شروع گردید.

شیر محمد خان (1932 - 1939 میلادی) والی قطغن سبب تغییرات اساسی و بنیادی منطقه می شود. راه ها و سرک ها بین پُل خُمری، ولایت بغلان تا به قندوز و بعداً بین قندوز و تالقان ساخته شد. بر علاوه یک پروژه بسیار وسیع ساختن کانال ها در دورادور قندوز و خان آباد جهت روی کار آوردن یک مکان جدید برای زراعت آبی را روی دست گرفت. کار ها به اشتراک مردم محل و همچنین با سرازیر شدن کتله بزرگ پناهجویان از آسیای مرکزی که از انقلاب روسیه فرار می نمودند، و دیگر بیجا شدگان پشتون از قندهار و ننگرهار، که برای شان زمین یا به صورت مجانی اعطاء گردید و یا به قیمت بسیار نازل فروخته شد، عملی گردید.

این تحرکات انکشاف زراعتی و تغییرات بلند رفتن نقوذ بعد از سال 1940 میلادی در منطقه جنوب تر، مانند پل خُمری و بغلان نیز سرایت نمود.

مهاجرت دادن پشتون ها در اواخر سال 1955 میلادی خاتمه یافت.

توسعه و ترقی تولیدات زراعتی عبارت از تولیدات برنج و گندم، در قندوز و خان آباد، گندم، پنبه و خربوزه در اطراف قندوز، گندم و لبلبو برای تولید بوره و پنبه در بغلان بود.

ادامه دارد